

Evropský projekt zaměřený na minoritní obilniny

 HEALTHY MINOR CEREALS.eu

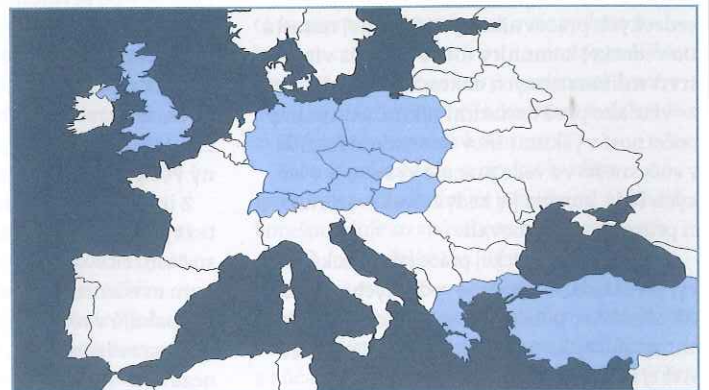

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i., koordinuje od září 2013 mezinárodní projekt „Zdravé minoritní obilniny“, který je financovaný Evropskou unií v rámci 7. rámcového programu. Na řešení projektu se podílí celkem šestnáct organizací z deseti evropských států. Mezi nimi jsou jak výzkumné organizace a vysoké školy, tak šlechtitelé, zemědělci a zpracovatelé obilovin z České republiky, Estonska, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Řecka, Švýcarska, Turecka a Velké Británie.

Co jsou minoritní obilniny? V rámci Evropské unie jsou řazeny mezi minoritní obilniny druhy pěstované v současnosti na malých plochách. Náš projekt je konkrétně zaměřen na výzkum a zpracování žita, ovsa a pluchatých pšenic – špaldy, jednozrnky a dvouzrnky. Zdaleka se nejedná o plodiny, které by u evropských spotřebitelů byly neznámé, právě naopak. Ještě před šedesáti lety byly plochy oseté žitem a ovsem stejného rozsahu či větší než ty oseté pšenicí a ječmenem. Výše zmíněné obilniny jsou méně pěstovány především proto, že nedosahují tak vysokých výnosů jako např. pšenice či ječmen. Problémem je i nedostatek vhodných odrůd do různých podmínek Evropy. V druhé polovině minulého století se zájem šlechtitelů soustředil zejména na zvýšení výnosu u pšenice a ječmene a snížení stébla u pěstovaných odrůd. Také pěstitelské technologie využívaly nepoléhavé a na poli snadno technologicky zpracovatelné druhy obilnin. Tím se některé tradičně pěstované druhy dostaly do pozadí. K zajištění vysokého výnosu u moderních odrůd je potřeba vysokých vstupů hnojiv, pesticidů a energie. Navíc se v důsledku průmyslové zemědělské produkce a omezeného spektra pěstovaných plodin výrazně snížila biodiverzita, a to jak diverzita na úrovni genetické a druhové, tak zejména biodiverzita prostředí.

Náš projekt má jako hlavní cíl zlepšení a obohacení produkce minoritních obilnin v Evropě zvýšením jejich produktivity, odolnosti a kvality pro rozličné využití v návaznosti na změnu klimatu, rozšíření plochy jejich pěstování a oblastí využívání a zároveň nabídnout spotřebitelům širší spektrum z nich vyrobených potravin.

- Projekt je rozdělen do dvanácti pracovních částí, které řeší následující cíle:
- využití dostupných materiálů vybraných minoritních obilnin (špaldy, žito, oves, jednozrnky a dvouzrnky) a jejich planých příbuzných druhů jako potenciálních donorů vybraných vlastností využitelných ve šlechtění a identifikace částí chromozomů, které jsou odpovědné za kvalitu a rezistenci/toleranci k chorobám;
 - komplexní charakterizace fenotypu a genotypu, včetně identifikace duplicitních genotypů;
 - identifikace genotypů s nadějnými vlastnostmi pro zvýšení výnosu, rezistence k významným houbovým chorobám, zlepšení využitelnosti živin, kvality, vhodnosti pro technologické zpracování apod.;
 - optimalizace agrotechnických praktik pro různé klimatické oblasti Evropy na základě ověření v pokusných i provozních podmínkách, se zaměřením na využití organických hnojiv a moderních způsobů hospodaření;
 - sledování genotypové variability obsahu mikroživin, fenolických látek a anti-oxidačních vlastností, včetně hodnocení potenciálně škodlivých látek na základě biotestu s využitím lidských buněčných kultur;
 - získání nových znalostí v oblasti mlýnského a dalšího zpracování minoritních obilnin s cílem zajistit vysokou kvalitu finálních výrobků;
 - nalezení vhodného způsobu prosazování výrobků z minoritních obilnin na trhu; regionální odlišnosti v různých částech Evropy budou posouzeny za pomoci příkladových studií;

- prezentace výsledků projektu ve spolupráci s místními zemědělci a zpracovatelskými podniky s cílem zvýšit zájem spotřebitelů o tyto výrobky;
- šíření výsledků projektu mezi různé zájmové skupiny – jako jsou hospodáři či zemědělci, šlechtitelé, potravináři, spotřebitelé, vědečtí pracovníci – s cílem rychlého a komplexního uplatnění výsledků projektu.

Aktuální informace o projektu a jeho výsledky naleznete na webových stránkách projektu www.healthyminorcereals.eu a můžete nás sledovat také na Twitteru: https://twitter.com/MinorCereals_eu
Kontakt:

Dagmar Janovská, janovska@vurv.cz – koordinátorka projektu
Martina Eiseltová, eiseltova@vurv.cz – komunikace a diseminace
Výzkumný projekt č. 613609 je financován z prostředků 7. rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj EU.

**Výzkumný ústav
rostlinné výroby, v. v. i.**
Drnovská 507, 161 06 Praha 6 – Ruzyně,
tel.: +420 233 022 111,
e-mail: cropsceience@vurv.cz, www.vurv.cz

